

ת"פ (תל אביב) 46929-01-22 - מדינת ישראל נ' יהונתן מזר הרשקוביץ

ת"פ (תל-אביב-יפו) 46929-01-22 - מדינת ישראל נ' יהונתן מזר הרשקוביץ ואח'מחוזי תל-אביב-יפו
ת"פ (תל-אביב-יפו) 46929-01-22
מדינת ישראל

נגד

1. יהונתן מזר הרשקוביץ

2. יניב יעקב שבתאי

3. ירין דוד סוכר אסרף

בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו - יפו
[26.11.2024]

כבוד השופט עמית אברהם הימן

גזר דין

בעניינו של נאשם 2

רקע דיוני

נאשם 2 (להלן- "הנאשם") הורשע, על יסוד הודאתו בעובדות שני אישומים בכתב האישום המתוקן, בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 333 יחד עם סעיף 335(א)(2) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן- "חוק העונשין"), במסגרת האישום הראשון; ובעבירה של החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית לפי סעיף 7(א) ו- (ג) רישא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 (להלן- "פקודת הסמים המסוכנים"), במסגרת האישום השני. הסדר הטיעון שהציגו הצדדים לא כלל הסכמה לעניין העונש. ואלה עובדות כתב האישום המתוקן:

על פי עובדות האישום הראשון, ביום 14.11.2021 בשעה 02:42 או בסמוך לכך, נכנסו נאשמים 1-3 וציפורה- אשתו של נאשם 1 מכיוון רחוב שקמה בבת ים אל תוך גינת אשכול המצויה ברחוב השקמה 26 בבת ים (להלן- "גינת אשכול").
בנסיבות המתוארות, נשא נאשם 3 אקדח מאולתר המהווה נשק אשר בכוחו להמית אדם, כהגדרתו בסעיף 144 לחוק העונשין (להלן- "האקדח המאולתר"). בעודם בגינת אשכול, חלפו הנאשמים וציפורה על פני קבוצה של שני גברים ושתי נשים אשר שהו יחדיו בקרבת ספסל במרכז גינת אשכול. הקבוצה כללה את ג.ת, צעיר ממוצא ערבי; מ.ח, צעיר ממוצא ערבי שישב על כיסא גלגלים בהיותו חולה ALS; ק.ס, צעירה ממוצא יהודי ואת א.ח, צעירה נוספת ממוצא יהודי (להלן- "הקורבנות"). בעוד הנאשמים וציפורה חולפים על פני הקורבנות, פנה הנאשם אל הקורבנות ואמר: "מה קורה?". ג.ת השיב לו: "הכול בסדר". מיד לאחר מכן, פנה נאשם 1 אל הקורבנות ואמר להם: "ערב טוב". ג.ת השיב לו: "ערב טוב".
הנאשמים זיהו את מבטאו הערבי של ג.ת והמשיכו בהליכתם לכיוון סמטה המובילה מגינת אשכול לרחוב גבעתי, הנסתר מפניהם של הקורבנות. שם, עמדו הנאשמים והחליטו לחבול באופן קשה וחמור ב- ג.ת, מתוך מניע גזעני, בשל מוצאו הערבי, וזאת כשהאקדח המאולתר בחזקת נאשם 3, ללא ידיעת נאשם 1 והנאשם. בהמשך לאמור, עטו נאשם 1 והנאשם מסיכות על פניהם במטרה להקשות על זיהויים, העבירו את הטלפונים הניידים שהיו ברשותם לידי ציפורה ונערכו לביצוע התקיפה האכזרית תוך סיכום "לזיין" ו- "לקרוע" את ג.ת, כלשונם. בהמשך למתואר, חזרו הנאשמים אל מקום ישיבתם של הקורבנות כדי להוציא את תכניתם אל הפועל, בצוותא. מיד בהגיעם אל הקורבנות, בעט נאשם 1 בעיטה חזקה בראשו של ג.ת ומיד לאחר מכן היכה באגרופים בראשו. כתוצאה ממכות אלה, נפל ג.ת לארץ. הנאשמים החלו לבעוט ולהכות באגרופיהם את ג.ת בעודו שרוע על הארץ, תוך צעקות: "ערבי מניאק", "ערבי הומו". במקביל לאירועים המתוארים, ספג מ.ח מכה מאחד הנאשמים, אשר זהותו אינה ידועה למאשימה. בהמשך למתואר, הוציא נאשם 3 את האקדח המאולתר וכיוונו לעבר פלג גופו העליון של ג.ת מטווח קצר, במטרה לירות לעברו ולפגוע בו. הנאשם ראה זאת והסיט את ידו של נאשם 3 במהלך הירי כדי למנוע תוצאה קטלנית. בשל האמור, מהיריה שירה נאשם 3 מהאקדח המאולתר נפלט קליע שפגע ב- א.ח וחדר לרגלה. מיד לאחר מכן, המשיכו הנאשמים להכות יחדיו את ג.ת בעודו שרוע על הארץ, תוך שנאשם 3 היכה את ג.ת בראשו באמצעות האקדח המאולתר. לאחר המעשים האלימים הללו, עזבו הנאשמים את גינת אשכול. כתוצאה ממעשיהם של הנאשמים, נגרמו ל- ג.ת חבלות מרובות בראשו, פניו וגופו, לרבות שבר ברצפת ארובת עין שמאל, חתך עמוק בראשו והמטמומות בסינוסים ובפניו והוא נזקק לאשפוז בבית חולים. כמו כן, כתוצאה מהירי מהאקדח המאולתר, חדר קליע לשוק רגל ימין של א.ח וגרם לה לפצע כניסה בקוטר של 0.5 ס"מ והיא נזקקה לטיפול בבית חולים. עוד נאמר בכתב האישום כי במעשיהם המתוארים, גרמו נאשם 1 והנאשם חבלות חמורות בנסיבות מחמירות ל- ג.ת מתוך מניע גזעני. על פי עובדות האישום השני, ביום 4.1.2022 החזיק הנאשם בביתו שברחוב השקמה 6 בבת ים כמות של 413.16 גרם של סם מסוכן מסוג קנבוס, שאינה לצריכה עצמית, שלא כדין וללא היתר מאת המנהל.

גזר הדין בעניינם של נאשמים 1 ו-3

עניינם של נאשמים 1 ו-3 הופרד מענייניו של הנאשם והתנהל במאוחד במסגרת ת"פ 35372-07-22. נאשמים 1 ו-3 הודו בעובדות כתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון והורשעו בעבירות אלה: אישום ראשון: החזקת נשק שלא כדין לפי סעיף 144(א) לחוק העונשין, חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(2) לחוק העונשין, חבלה חמורה ממניע גזעני לפי סעיף 333 בנסיבות סעיף 144(ו)(א) לחוק העונשין; אישום שני: החזקת נשק ותחמושת בלא רשות כדין לפי סעיף 144(א) רישא וסיפא לחוק העונשין. נאשם 1 הורשע בנוסף במסגרת האישום השלישי בעבירה של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית. בית משפט זה (הנשיא כב' השופט ג' נוטל) אימץ את הסדר הטיעון לעניין העונש והשית על נאשם 1- 4.5 שנות מאסר בפועל ועל נאשם 3- 5.5 שנות מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרם. כמו כן הושתו על כל אחד מהנאשמים 1 ו-3 מאסרים מותנים, קנס בסך של 500 ₪ ופיצוי בסך של 10,000 ₪ לנפגע העבירה ג.ת ובסך של 5,000 ₪ לנפגעת העבירה א.ח, כך שכל אחד מהם חויב בפיצוי בסכום כולל של 15,000 ₪.

תסקירי שירות המבחן

בתסקיר הראשון מיום 6.3.2023 סקר שירות המבחן את הרקע האישי והמשפחתי של הנאשם. בתוך כך צוין כי הנאשם, כבן 25, רווק המתגורר בבית הוריו, טרם מעצרו עבד כמאבטח ברכבת ישראל וכיום עובד ב"תלמוד תורה" בתפקיד כללי ולומד לימודי הנדסאות חשמל החל מחודש אוקטובר 2022. הנאשם שולב במסגרות חינוך בעלות אופי חרדי - דתי ותיאר התמודדותו עם הפרעות קשב וריכוז בגינם נטל טיפול תרופתי. כמו כן תיאר קשייו בהשתלבות חברתית. בתקופת נעוריו, חבר לדבריו לחברה שולית במסגרתה התנסה בצריכת סמים מסוג קנאביס אולם נמנע ממעורבות עם החוק. הנאשם סיים 12 שנות לימוד והשלים זכאותו לתעודת בגרות מלאה. טרם גיוסו השתלב בתכנית הכנה לגיוס ובהמשך גויס לשירות צבאי כלוחם ביחידת צנחנים. לאחר שחרורו מהצבא, עבד במכולת לתקופה קצרה והשתלב בעבודת אבטחה ברכבת ישראל לאחר שעבר קורס אבטחה מתקדם. במהלך חודש אוקטובר 2022 השתלב הנאשם בלימודי הנדסאות חשמל, כשלצד זאת החל בעבודתו ב"תלמוד תורה". הנאשם מסר כי הוא מתנדב מזה כשנה בעמותה המסייעת בחלוקת סלי מזון לנזקקים. במסגרת הליך המעצר, שוחרר הנאשם למעצר בית מלא ביום 5.4.2022 בבית הוריו והועמד בצו פיקוח מעצר למשך 6 חודשים, במסגרתו השתלב בקבוצה טיפולית המיועדת לעצורי בית. הנאשם הגיע למפגשים בקביעות, שיתף פעולה במסגרת השיח הקבוצתי ומסר בדיקות שתן שהעידו על הימנעותו משימוש בחומרים פסיכו אקטיביים. שירות המבחן ציין התרשמותו כי מעצרו של הנאשם, תנאיו המגבילים וההשלכות הנלוות להתנהלותו בעת ביצוע העבירות על עתידו ועל בני משפחתו- מהווים גורמי הרתעה משמעותיים.

באשר לרקע לביצוע העבירות, תיאר הנאשם כי לאורך השנים נחשף לקונפליקטים ומתחים ביחסים בין ערבים לבין יהודים באזור מגוריו ומסר כי במספר הזדמנויות ספג הקנטות ואיומים מצד ערבים. כמו כן מסר כי בתקופה שקדמה לביצוע העבירות ועל רקע מבצע "שומר חומות", שהתקיים כחודשיים קודם לכן, חלה הסלמה ביחסים בין האוכלוסייה העברית לאוכלוסייה היהודית באזור מגוריו, שהתבטאה באווירה עוינת ובמתח שהשפיע עליו. הנאשם תיאר היכרות עם נאשמים 1 ו-3 וחברות קרובה עם נאשם 1. לדבריו, בתום בילוי חברתי במסגרתו צרך אלכוהול בכמות מופרזת, פירש את מבטו של אחד מנפגעי העבירה כמבט עוין, חש כי כבודו נפגע ועל כן נענה לרצונו של נאשם 3 לתקוף את המתלונן. הנאשם מסר כי השתמשו במסכות פנים לצורך טשטוש זהותם ונקטו באלימות כלפי המתלונן כמתואר בעובדות כתב האישום המתוקן. הנאשם מסר כי על אף שחש הסתייגות ממעשיהם, התקשה להתגבר על הפגיעה בכבודו וכן תיאר תחושת בהלה ופחד נוכח שליפת האקדח המאולתר על ידי נאשם 3, אליו לא היה מודע. הנאשם מסר כי הסית את ידו של נאשם 3 במטרה למנוע ממנו לפגוע במתלונן וכי לאחר שעזבו את המקום, התעמת עם נאשם 3 על השימוש באקדח המאולתר. הנאשם תיאר בפני שירות המבחן תחושות פחד, חרדה וקשיי תפקוד נוכח מעשיו והשלכותיהם, מסר כי תקופת מעצרו משברית וטראומטית עבורו והביע חרטה על מעורבותו בביצוע העבירה ועל השלכותיה על המתלוננים. הנאשם מסר כי פעל בקלות דעת ביחס לתוצאות האפשריות של מעשיו וכי הוא מעוניין להעמיק בהבנת הגורמים האישיים העומדים ברקע להתנהלותו וכן הביע רצון להשתלב בטיפול ולפצות את נפגעי העבירה. הנאשם מסר כי בשנה האחרונה השתמש באופן מזדמן בסמים מסוג קנבואידים והחזיק בביתו סמים לצורך שימוש העצמי. כמו כן תיאר שימוש באלכוהול בנסיבות חברתיות. בבדיקות לאיתור סמים לא נמצאו שרידים המעידים על שימוש בחומרים פסיכו אקטיביים.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם גדל והתחנך במשפחה נורמטיבית. לצד זאת, חווה קשיי תקשורת במשפחתו כשהתנהל לאורך השנים באופן מרצה מול הוריו והתקשה לשתף במצבו, להיעזר בהם בהתאם לקשייו ולקבל מענה לצרכיו הרגשיים. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מתמודד עם דימוי עצמי נמוך המשליך על ניסיונותיו לקבל הכרה וחיזוקים מצד סביבתו החברתית וכי אף על פי שחש הסתייגות מביצוע העבירות, התקשה להציב גבולות אישיים ולהימנע מהן. שירות המבחן ציין כי אירוע העבירה הינו חריג לחייו של הנאשם, אשר אינו מאופיין בדפוסים אלימים מושרשים וכי ההליך המשפטי בכללותו מהווה טלטלה בחייו ובחיי משפחתו. שירות המבחן התרשם כי הנאשם עסוק בבחינת מצבו והגורמים האישיים שהובילו אותו למעורבותו בפלילים, כי הוא מעוניין לשתף פעולה עם אפשרויות הטיפול העומדות בפניו וכי הוא בעל מודעות לחומרת מעשיו ומבטא חרטה באשר להתנהלותו ולפגיעתו במתלוננים.

באשר לגורמי הסיכון להישנות התנהגות עבריינית, ציין שירות המבחן את דימוי העצמי הנמוך של הנאשם, נטייתו לחיפוש אחר הכרה ואישורים מצד סביבתו, קשיי תקשורת ביחסיו המשפחתיים וקשייו להציב גבולות אישיים בסיטואציות חברתיות. באשר לגורמי הסיכון לשיקום, ציין שירות המבחן התרשמותו כי מדובר באירוע החריג לחייו של הנאשם, העדר דפוסים אלימים מושרשים, מוטיבציה להשתלב בטיפול, הכרה בחומרת מעשיו לצד נכונות לבחון ולהעמיק בגורמים העומדים ברקע להתנהלותו וכן ביטוי חרטה ונכונות לפצות את המתלוננים.

שירות המבחן העריך כי רמת הסיכון למעורבות אלימה בעתיד, הנשקפת מהנאשם, נמוכה וכי מידת החומרה של תוצאות מעשי אלימות במידה ויישנו צפויה להיות נמוכה.

שירות המבחן התרשם כי בכוחו של הליך טיפולי לסייע לנאשם להבין את הגורמים שברקע להתנהלותו האלימה, לסייע לו לחזק את ביטחונו העצמי והגבולות האישיים הנדרשים במסגרת יחסיו החברתיים. כמו כן ציין שירות המבחן כי הנאשם החל בהליך שיקום, כשלאחרונה השתלב במסגרת לימודים, שומר על יציבות תעסוקתית ומביע נכונות ורצון לשיקום ולניהול אורח חיים נורמטיבי.

שירות המבחן המליץ על דחייה בת שלושה חודשים במסגרתה ישולב הנאשם בטיפול קבוצתי שיסייע לו בבחינת קשייו ובהתמודדות עמם, במהלכה תיבחן אפשרות לשילובו בהליך גישור פוגע - נפגע (להלן - "הליך גפ"). צוין כי הנאשם הביע נכונות להשתלבות בהליך זה וביטא רצון להביע חרטה בפני המתלוננים ולפצותם.

בתסקיר משלים מיום 8.6.2023 דיווח שירות המבחן כי במהלך תקופת הדחייה השתלב הנאשם בקבוצה לטיפול בצעירים עוברי חוק ביום 19.4.2023, הגיע באופן סדיר למפגשים והשתתף באופן מותאם בשיח הקבוצתי. צוין כי הנאשם הצליח לעבד באופן ראשוני את הטראומה הנלווית למעצרו ולחקירתו והביע יכולת ורצון להעמיק הבנתו באשר לגורמים ברקע למעורבותו באירוע האלים. שירות המבחן התרשם כי הנאשם בעל יכולת העמקה והתבוננות עצמית וכי יוכל להיתרם מהמשך השתתפות בקבוצה לצורך בחינת דפוסיו והתנהלותו בתקופה שקדמה לביצוע העבירות ולצורך קבלת כלים לזיהוי סיטואציות חברתיות העשויות להעמידו בסיכון.

באשר לשילובו של הנאשם בהליך גפ", התרשם שירות המבחן מנכונותו של הנאשם ורצונו לשתף פעולה במסגרת הליך זה, אולם עלתה שאלה באשר לבשלותו הרגשית של הנאשם בעיתוי זה ובאשר ליכולתו להתמודד עם ההשלכות והמשמעות הנלוות להליך זה ועל כן הוחלט לבחון בשנית את התאמתו להליך זה עם התקדמות הטיפול.

שירות המבחן שב ובחן את גורמי הסיכון ומצא בשנית כי הנאשם מצוי ברמת סיכון נמוכה למעורבות אלימה בעתיד.

שירות המבחן המליץ לשקול בחיוב הימנעות מהטלת עונש של מאסר בפועל על הנאשם והמליץ על עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות אשר יאפשר לנאשם להמשיך בהליך השיקום אותו החל. בנוסף, המליץ שירות המבחן להעמיד את הנאשם בצו מבחן למשך שנה, במהלכה ימשיך את השתתפותו בקבוצה הטיפולית, תוך מסירת בדיקות מעקביות לאיתור שרידי סם, כאשר שירות המבחן יהווה עבורו גורם מלווה, מפקח ותומך ויבחן פעם נוספת את בשלותו והתאמתו של הנאשם להשתתף בהליך גפ"ן. שירות המבחן המליץ על הטלת פיצוי כספי לנפגעי העבירה.

בתסקיר משלים מיום 28.9.2023 דיווח שירות המבחן כי במהלך תקופת הדחייה התמיד הנאשם בהגעה למפגשים הקבוצתיים, במהלכם יצר קשרים משמעותיים עם חברי הקבוצה, שיתף בקשייו המלווים את ההליך המשפטי ובעולמו האישי והמשפחתי. במסגרת הטיפול, גילה הנאשם בהדרגה הבנה לחלקיו המרצים, לקשייו בקבלת סמכות ולעמדותיו הנוקשות, וכן החל לעסוק בקשר שבין דפוסיו ועמדותיו לבין מעורבותו בביצוע העבירות. באשר לשילובו בהליך גפ"ן, הביע הנאשם נכונות ומוטיבציה לשיתוף פעולה במסגרת הליך זה, אולם לאחר בחינת התאמתו, לא התקיימו הקריטריונים הנדרשים לקיום מפגש משותף עם נפגעי העבירה. בדיקות לאיתור שרידי סם נמצאו נקיות מסמים.

שירות המבחן התרשם כי במסגרת הטיפול הקבוצתי מגלה הנאשם הבנה ומודעות לדפוסיו ועמדותיו המהווים בחלקם גורמים ברקע למעורבותו השולית והאלימה בביצוע העבירות וכי מבטא מוטיבציה להמשך עבודה עצמית ושיקומו האישי. שירות המבחן שב על הערכתו בדבר ההרתעה הנלווית להליך המשפטי מבחינת הנאשם, חריגות העבירה לחייו, הפרוגנוזה החיובית לשיקום וכן בדבר ההפחתה בסיכון להישנות עבירות מתחום האלימות. שירות המבחן שב והמליץ להימנע מהטלת עונש מאסר בפועל ולהטיל עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות לצד צו מבחן וחיוב בפיצוי נפגעי העבירה.

בתסקיר משלים אחרון מיום 13.6.2024 דיווח שירות המבחן כי הנאשם המשיך את השתתפותו בקבוצה הטיפולית תוך שהצליח ליצור קשרים משמעותיים עם חברי הקבוצה שבחלקם ממוצא ערבי וכי בחודשים האחרונים לקח על עצמו תפקיד של "עוזר מנחה", במסגרתו תומך בתהליך הטיפולי של משתתפים נוספים, מעודד אותם ותורם להם מניסיונו האישי. צוין כי הנאשם הוא משתתף פעיל ומשמעותי במסגרת הקבוצה וכי חל שיפור ביכולתו לקבל סמכות ולהיענות לגבולות חיצוניים תוך ראייה רחבה ומורכבת של סיטואציות שונות בהן נטל חלק. צוין כי הנאשם עדיין עסוק בפגיעה בדימויו בעצמי ובתיגו כעובר חוק וכי הקבוצה מסייעת לו להכיל את מורכבות מצבו תוך חיזוק דימויו העצמי החיובי.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם עובר תהליך טיפול משמעותי וכי קידם את המטרות הטיפוליות שהוצבו עבורו ובהן הגמשת עמדותיו הנוקשות, הגברת מודעותו לנטייתו לריצוי חברתי ושיפור ביכולתו להיענות לגורמים חיצוניים ולדמויות סמכותיות, זאת תוך עיבוד הטראומה הנלווית למעצרו ולהימשכות ההליך הפלילי. שירות המבחן ציין כי הנאשם צפוי לסיים את ההליך הטיפולי הקבוצתי במהלך החודשים הקרובים. בדיקות לאיתור שרידי סם נמצאו נקיות מסמים.

בסיכום תקופת הדחייה והליך אבחון ממושך, חזר שירות המבחן על התרשמותו מהליך השיקום החיובי בו מצוי הנאשם. שירות המבחן התרשם כי הנאשם פיתח מודעות עצמית לגורמי הסיכון ולעמדותיו המכשילות וכן רכש כלים להתמודדות מקדמת עם מצבי דחק. שירות המבחן מעריך כי הטיפול קידם הפחתה בסיכון וכי הנאשם מנהל שגרת חיים תקינה ללא מעורבות פלילית חוזרת, כשהוא מכיר בחומרת מעשיו ובהידרדרות במצבו בתקופה שקדמה לכך.

שירות המבחן שב על הערכתו כי ענישה מחמירה בדמות מאסר בפועל תפגע בהליך השיקום החיובי אותו עובר הנאשם ועשויה אף להוביל להידרדרות במצבו הרגשי ובדימויו העצמי. לפיכך, שב על המלצתו להטיל על הנאשם מאסר בדרך של עבודות שירות לצד צו מבחן למשך חצי שנה ופיצוי לנפגעי העבירה.

ראיות הצדדים לעונש

בא כוח המאשימה הגיש ראיות אלה: הצהרת נפגע עבירה מטעם ג.ת, מסמכים רפואיים ומסמכים מהמוסד לביטוח לאומי (סומנו טל/1) וכן מכתב מנפגעת העבירה א.ח (סומן טל/2).

בא כוח הנאשם העלה לדוכן העדים שני עדי הגנה לעונש:

מר יוסף זרוק, גבאי בית הכנסת המכיר את הנאשם ואת משפחתו. העד מסר כי הנאשם הינו בין האנשים המובילים בתרומתם לקהילה ומסייע לעריכת אירועים בבית הכנסת. לדבריו, הנאשם ואחותו היו עורכים פעילות "לכו נרננה" בכל שבת לילדים קטנים וכי מאז האירוע הפלילי בו היה מעורב הנאשם, הוא משתתף יותר בפעילות בבית הכנסת. העד מסר כי כששמע על האירוע האלים בו מעורב הנאשם היה בהלם ולדבריו שמע שהנאשם סייע בהגנה על יהודייה אשר שני נערים הציקו לה.

מר אהרון צרפתי, רבו של הנאשם המלווה אותו מאז האירוע, מסר כי הנאשם הינו אדם אחראי הנענה לכל קריאה וכי מעורבותו הפלילית גרמה לצער במשפחתו ובקהילתו. לדבריו, הנאשם מסייע בהתנדבות בתלמוד תורה וערך הליך תשובה רוחנית וגשמית. העד מסר כי הנאשם היה במקום הלא נכון בזמן הלא נכון וכי היה צריך להימנע ממעשיו.

בנוסף, הוגשו מטעם ההגנה מכתבי הערכה והמלצה מטעם מפקדיו של הנאשם בשירותו הצבאי, תעודת הסמכה ממשטרת ישראל בקורס מאבטחים, אישור לימודים נכון ליום 20.6.2024 ממכללת סינגאלובסקי, מכתב מטעם קצין הביטחון ברכבת ישראל מיום 3.10.2023, מכתבי תודה והערכה על פעילותו ההתנדבותית של הנאשם בקהילה.

טיעוני הצדדים לעונש

בא כוח המאשימה עתר לקביעת מתחמים נפרדים לכל אחד מהאישומים וטען כי מתחם העונש ההולם את העבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות נע בין 3 ל-5 שנות מאסר בפועל וכי מתחם העונש ההולם את העבירה של החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית נע בין מספר חודשי מאסר ועד 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות. בא כוח המאשימה טען כי אין מקום לחפיפה בין העונשים, היות ומדובר בשני אירועים שונים שאינם מקיימים ביניהם כל קשר וכי יש להשית על הנאשם עונש של מאסר בפועל שימוקם בשליש התחתון של מתחם הענישה ההולם לעבירה של אלימות בנוסף על העונש הראוי לו בגין עבירת הסמים. בא כוח המאשימה עתר להשית על הנאשם עונש כולל של 3.5 שנות מאסר, לצד מאסר על תנאי ופיצוי משמעותי לשני קורבנות העבירה בהיקף של עשרות אלפי שקלים.

בא כוח המאשימה עמד בטיעונו על נסיבות ביצוע העבירה וטען כי מדובר באירוע בודד אולם חמור מאוד. בתוך כך טען כי הנאשם ושניים אחרים החליטו ותכננו לתקוף שני בחורים ממוצא ערבי אשר ישבו בגינה ציבורית ולאחר שחלפו על פניהם, מבלי שקדמו לכך חילופי דברים ביניהם. הנאשמים היכו את ג.ת. ואת מ.ח. בעודו יושב על כיסא גלגלים, תוך התעלמותם ממצבו, וגרמו ל- ג.ת. חבלות חמורות שהצריכו את אשפוזו בבית חולים. בתוך כך, שלף נאשם 3 אקדח מאולתר וכיוונו לעבר פלג גופו העליון של ג.ת. במטרה להוציאו להורג ואולם תוצאה זו נמנעה בזכות מעשהו של הנאשם אשר הסיט את ידו של נאשם 3 ומנע את הפגיעה ב- ג.ת. על אף האמור, הכדור שנורה מהאקדח המאולתר פגע ברגלה של א.ח. והיא נזקקה לטיפול בבית חולים. נטען כי מעשי התקיפה שביצע הנאשם יחד עם שני הנאשמים האחרים היה מתוכנן, אכזרי ונבע ממניע גזעני. נטען כי אמנם האירוע לא בוצע בתקופת מבצע "שומר חומות" אולם בוצע בהקשר פוליטי כללי ואף בכך יש להעיד על חומרתו.

באשר לנזק שנגרם ל- ג.ת. הפנה בא כוח המאשימה לתצהיר נפגע עבירה ולמסמכים רפואיים בעניינו וטען כי אלה מעידים על נזק פיזי ונפשי חמור. כמו כן ציין כי ג.ת. הוכר כנפגע פעולות איבה מיום האירוע.

באשר לנזק שנגרם ל- א.ח. הפנה בא כוח המאשימה למכתבה ולתיאור סימפטומים של פוסט טראומה.

בא כוח המאשימה טען כי מידת הפגיעה בערכים המוגנים בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות גבוהה היות ובוצעה הן במטרה לפגוע בקורבנות והן במטרה לפגוע באזרחי ישראל הערבים מתוך מניע גזעני. בהקשר זה הפנה בא כוח המאשימה לדברי בית המשפט העליון בע"פ 55/06 מדינת ישראל נ' זלינגר (4.6.2006).

בא כוח המאשימה הפנה לסעיף 144(ו) לחוק העונשין הקובע כפל עונש מאסר או מאסר למשך 10 שנים לעבירות המבוצעות ממניע גזעני או עוינות כלפי ציבור, לדברי ההסבר לחוק העונשין (תיקון מס' 42) (מעשה גזענות), התשנ"ד-1994 וכן ציטט מדברי שר המשפטים דאז בעת ההצבעה על התיקון לחוק. לטענתו, אמנם הנאשם לא הורשע בעבירה לפי סעיף זה, לפי שאינה חלה על עבירה שהעונש שנקבע לה הוא מאסר של 10 שנים ומעלה, אולם המחוקק הביע את כוונתו להחמרת הענישה בעבירה שבוצעה מתוך מניע גזעני.

באשר למדיניות הענישה הנוהגת, הפנה בא כוח המאשימה לשורה של פסקי דין וטען כי מתחם העונש ההולם באירועי אלימות על רקע גזעני שלא כללו שימוש בנשק נע בדרך כלל בין 18 ל- 36 חודשי מאסר וכי במקרה דנן יש להכפיל את המתחם כפי שמורה המחוקק.

בא כוח המאשימה טען כי תסקירי שירות המבחן בעניינו של הנאשם חיוביים באופן ניכר וכי הנאשם נעדר עבר פלילי ומאז האירוע הנדון לא נרשמו לחובתו אירועים אלימים נוספים, אולם נוכח חומרת העבירה שביצע גוברים שיקולי הרתעה וגמול על שיקולי שיקום. נטען על כן כי יש להתחשב בשיקומו של הנאשם כמו גם בעובדה שהסיט את האקדח ומנע נזק חמור יותר, אך זאת בגדרי המתחם ולהשית עליו עונש הממוקם בשליש התחתון של המתחם.

בא כוח המאשימה ציין כי הנאשם נעצר כחודש וחצי לאחר האירוע בעקבות חקירת שירות הביטחון הכללי וכי אמנם שיתף פעולה בצורה מלאה בחקירה וחסך בזמן שיפוטי אולם בנסיבות האמורות יש לראות בחרטה שהביע חרטה חלקית.

בא כוח הנאשם טען כי מתחם העונש ההולם את העבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות נע בין 9 ל- 36 חודשי מאסר בפועל וכי יש לאמץ את המלצת שירות המבחן ולחרוג ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום ולהשית על הנאשם מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות. בהקשר זה הפנה לפסיקה אשר, לשיטתו, תומכת בעמדתו העונשית.

בא כוח הנאשם טען כי אינו חולק על חומרתו של האירוע בו נפגעו הקורבנות שהותקפו על לא עוול בכפם, אלא שלטענתו יש להתחשב בכך שמדובר במעשה שבוצע מתוך החלטה ספונטנית ולא מתוך תכנון ממשי ובכך שהנאשם מנע תוצאה קשה יותר בכך שהסיט את ידו של נאשם 3 שאחזה באקדח מאולתר.

בא כוח הנאשם טען כי יש לאבחן את עניינו של הנאשם מעניינם של שני הנאשמים האחרים ובהקשר זה הפנה לכתב האישום המתוקן ולעבירות בהן הורשעו שני הנאשמים האחרים: חבלה בכוונה מחמירה, חבלה חמורה ממניע גזעני, החזקת נשק ותחמושת. לטענתו חלקו של הנאשם באירוע מצומצם יותר מחלקם של שני המעורבים האחרים והוא לא הורשע בעבירת אלימות מתוך מניע גזעני.

בא כוח הנאשם טען כי לא ניתן לגזור גזירה שווה או דומה מפסקי הדין אליהם הפנה בא כוח המאשימה באשר נסיבותיהם חמורות יותר מהמקרה דנן וההרשעה בהם כללה נסיבה מחמירה לפי סעיף 144'ו' לחוק העונשין. כמו כן טען כי יש לבצע אבחנה בין אירועי אלימות המתרחשים בתקופת מבצע "שומר חומות" לבין התקופה בה התרחש האירוע דנן.

בא כוח הנאשם טען כי בגזירת העונש לנאשם יש להתחשב בכך שלמרות מעצרו המאוחר, שיתף פעולה וסייע בפענוח התיק וכן נטל אחריות. כמו כן טען כי יש להתחשב בכך שהנאשם הוא אדם נורמטיבי החי חיים צנועים ואשר חרף האתגרים הסביבתיים סיים 12 שנות לימוד, התגייס לחטיבת הצנחנים ושירת שירות מלא. לאחר שחרורו עבר הנאשם קורס במשטרה והתגייס לרכבת ישראל כמאבטח נושא נשק. לפני כשנתיים החל הנאשם בלימודי הנדסת חשמל והוא עובד בתחום זה. בא כוח הנאשם הפנה למסמכים המהווים מכתבי המלצה ותודה המעידים על אופיו ואישיותו של הנאשם ועל חריגות האירוע לחייו.

בא כוח הנאשם הפנה לתסקירי שירות המבחן וטען כי יש בהם ללמד על הדרך השיקומית המשמעותית והאמיתית שעבר הנאשם. כמו כן ציין כי הנאשם היה נתון במעצר במשך שלושה חודשים. בא כוח הנאשם עתר לחרוג ממתחם העונש ההולם ולאמץ את המלצת שירות המבחן באופן בו העונש שיושת על הנאשם יעמוד על 9 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות וכן חיוב בפיצוי כפי שהוטל על הנאשמים האחרים באופן יחסי. בא כוח הנאשם טען כי העבירה בה הורשע הנאשם אינה מתייחסת לפגיעה ב- א.ח ועל כן אין מקום לחייבו בפיצוי נפגעת עבירה זו.

דבר הנאשם

הנאשם מסר כי גרם לטלטלה לעצמו, לקורבנות ולהוריו המלווים אותו. הנאשם ביקש כי בגזירת עונשו יתחשב בית המשפט בכך שהוא מנסה לכפר על מעשיו ועל הפגיעה שגרם לקורבנות. הנאשם מסר כי הוא עובד בתחום החשמל ולומד הנדסאות חשמל. הנאשם ביקש "סליחה על הכל" ומסר - בלשונו - "שאם יתנו לי את הצ'אנס אני מבטיח שבחיים לא תראו אותי פה".

דין והכרעה

בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, הליך גזירת עונשו של נאשם הוא תלת-שלבי:

בשלב הראשון ובהתאם לאמור בסעיף 40ג' לחוק העונשין על בית משפט לקבוע מתחם עונש הולם בהתאם לעקרון המנחה הקבוע בסעיף 40ב' לחוק, דהיינו "קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו". במקרה בו הורשע הנאשם במספר עבירות, יש לבחון תחילה האם העבירות מהוות אירוע אחד או כמה אירועים. ככל שמדובר במספר אירועים, יש לקבוע מתחם עונש הולם לכל אירוע בנפרד, כך בהתאם לאמור בסעיף 40ג' לחוק העונשין. בקביעת מתחם העונש ההולם יש להתחשב במידת הפגיעה בערך החברתי שנפגע כתוצאה מביצוע העבירה, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כמפורט בסעיף 40ט' לחוק העונשין.

בשלב השני נדרש בית משפט לבחון אם יש מקום בנסיבות המקרה לסטות לקולה מהמתחם שנקבע מטעמי שיקום בהתאם לאמור סעיף 40ד' לחוק העונשין או לסטות לחומרה מהמתחם מטעמי הגנה על שלום הציבור בהתאם לאמור סעיף 40ה' לחוק העונשין.

בשלב השלישי, ואם נמצא שאין מקום לסטות ממתחם העונש ההולם, יגזור בית המשפט את דינו של הנאשם בתוך המתחם, בין היתר בהתחשב בשיקולי הרתעה אישית והרתעת הרבים, כאמור בסעיפים 40ו' ו-40ז' לחוק העונשין, ובהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, כמפורט בסעיף 40יא' לחוק העונשין. אם הורשע הנאשם במספר עבירות המהוות כמה אירועים בגינם נקבעו מתחמי ענישה נפרדים, רשאי בית המשפט לגזור עונש נפרד לכל אירוע וכן את מידת החפיפה בין העונשים או הצטברותם או לחלופין עונש כולל לכל האירועים, בהתאם לסעיף 40ג'(ב) לחוק העונשין.

הנאשם הורשע בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות במסגרת האישום הראשון ובעבירה של החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית במסגרת האישום השני. המדובר בשתי עבירות שביצע הנאשם באירועים שונים, בנסיבות שונות ובזמנים שונים שאין ביניהם קשר ענייני ועל כן יש לקבוע בגין כל אחד מהם מתחם עונש הולם נפרד.

קביעת מתחם העונש ההולם לעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות

הערכים החברתיים בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות הם ההגנה על חייו של אדם, שלימות גופו, בריאותו, שלווה נפשו, כבודו וביטחונו וכן ההגנה על הסדר הציבורי ושלום הציבור וביטחונו במרחב הציבורי.

מידת הפגיעה בערכים המוגנים הינה גבוהה, בהתחשב בכך שהנאשם יחד עם שניים נוספים, כשהם בחבורה, תקפו את ג.ת. מתוך מניע גזעני, תוך כדי צעקות של כינוי גנאי לעברו, בעודו יושב בגינה ציבורית, וגרמו לו לחבלות קשות ורבות בראשו, בפניו ובגופו, לרבות שבר ברצפת ארובת עין שמאל, חתך עמוק בראשו והמטומות בסינוסים ובפניו - בגינם נזקק לטיפול תוך כדי אשפוז בבית חולים.

בבחינת נסיבות ביצוע העבירה, אין להתעלם מכך שהנאשם יחד עם שניים אחרים תקפו את ג.ת בתוך גינה ציבורית, לאחר שחלפו על פניו והבחינו במוצאו הערבי. הנאשם פנה אל ג.ת בשאלה "מה קורה?" וזה השיב לו "הכול בסדר". מיד לאחר מכן, פנה נאשם 1 אל ג.ת במילים "ערב טוב" ו- ג.ת השיב לו באותן מילים. הנאשם והשניים האחרים המשיכו בדרכם וכשהגיעו לסמטה, החליטו יחדיו לתקוף את ג.ת ולגרום לו לחבלה חמורה בשל מוצאו הערבי. הנאשם ונאשם 1 עטו על פניהם מסכות במטרה להקשות על זיהויים ומסרו את הטלפונים הניידים שהיו ברשותם לאשתו של נאשם 1 וסיכמו ביניהם "לזיין" ו- "לקרוע" את ג.ת. מעשיו אלה של הנאשם מבטאים תכנון מוקדם לביצוע העבירה בצוותא ופעולה למימושה מתוך מניע גזעני. שלושת הנאשמים וביניהם הנאשם חזרו על עקבותיהם והגיעו למקום ישיבתו של ג.ת בגינה הציבורית. מיד בהגיעם היה זה נאשם 1 אשר בעט בחוזקה בראשו של ג.ת והיכה בראשו במכות אגרופ. כתוצאה ממעשי תקיפה אלה, נפל ג.ת לארץ. אז החלו שלושת הנאשמים יחדיו לבעוט ב- ג.ת ולהכות בו באגרופיהם, בעודו שרוע על הארץ, תוך שהם צועקים לעברו: "ערבי מניאק", "ערבי הומו". במקביל לכך, ספג מ.ח מכה מאחד הנאשמים. בהמשך לכך, שלף נאשם 3 אקדח מאולתר, בעוד שהנאשם לא ידע כי הוא מחזיק בו, וכיוונו לעבר פלג גופו העליון של ג.ת מטווח קצר, במטרה לירות לעברו ולפגוע בו. הנאשם הבחין בכך והסיט את ידו של נאשם 3 במהלך הירי כדי למנוע תוצאה קטלנית. כדור שנורה מהאקדח חדר לרגלה של א.ח. על אף האמור, המשיכו הנאשמים במעשי התקיפה כלפי ג.ת והיכו אותו יחדיו בעודו שרוע על הארץ, תוך שנאשם 3 היכה את ג.ת בראשו באמצעות האקדח המאולתר. לאחר מעשיהם אלה, עזבו הנאשמים את המקום. כתוצאה ממעשי התקיפה שביצע הנאשם יחד עם שניים נוספים נגרמו ל- ג.ת חבלות מרובות בראשו, פניו וגופו, לרבות שבר ברצפת ארובת עין שמאל, חתך עמוק בראשו והמטומות בסינוסים ובפניו והוא נזקק לאשפוז בבית חולים. מדובר בנזקים חמורים וקשים כאשר נסיבות ביצוע העבירה עלולות היו לגרום לנזק חמור יותר ואף קטלני. בשל פגיעותיו כתוצאה ממעשי התקיפה הוכר ג.ת כנפגע פעולות איבה וממסמכים רפואיים שהוגשו בעניינו עולה כי בנוסף על הנזק הגופני שנגרם לו אובחן כסובל מהפרעה פוסט טראומטית. עוד עולה כי נזקים אלה, הן הפיזיים והן הנפשיים, בעלי השלכות משמעותיות על תפקודו של ג.ת.

נסיבות נוספות העומדות לחומרה קשורות בכך שהנאשם הבין את הפסול במעשיו ואת משמעותם ויכול היה להימנע מהם; מעשי התקיפה מגלים אלימות קשה, התעללות ואכזריות כלפי ג.ת אך בשל מוצאו הערבי; למעשה התקיפה שביצע הנאשם לא קדמה התגרות מצד נפגע העבירה; הנאשם ניצל את כוחו היחסי כשהוא פועל עם שניים נוספים, בחבורה, למימוש התכנית לתקיפה מתוך מניע גזעני.

מנגד וכשיקול לקולה, יש להביא בחשבון את העובדה שהנאשם לא ידע שנאשם 3 מחזיק ברשותו נשק מאולתר, וכשהבחין בנאשם 3 כשהוא מוציא את האקדח המאולתר ומכוון אותו לעבר פלג גופו העליון של ג.ת, הסיט מיד את ידו של נאשם 3 במטרה למנוע תוצאה קטלנית, אולם הכדור שנורה פגע ברגלה של א.ח.

שיקול נוסף לקולה, במידה מסוימת, מצוי בעובדה שאמנם הנאשם חזר אל תוך הגינה הציבורית עם השניים הנוספים לאחר שגישב עמם החלטה לתקוף את ג.ת, אולם לא היה הראשון לתקוף את ג.ת, אלא היה זה נאשם 1 אשר היכה בבעיטות ובאגרופים את ג.ת והפילו לארץ, ולא היה הוא אשר היכה בראשו של ג.ת באמצעות האקדח המאולתר. חלקו של הנאשם במעשי התקיפה התבטא בבעיטות ובאגרופים בגופו של ג.ת בעודו שרוע על הארץ, יחד עם האחרים, כאשר חומרה במעשיו עולה אף מתוך העובדה שהמשיך במעשי התקיפה גם לאחר שנורה כדור מהאקדח המאולתר על ידי נאשם 3 ופגע ברגלה של א.ח.

בחנתי את מדיניות הענישה הנוהגת, הן על פי פסיקה שהציגו באי כוח הצדדים והן על פי פסיקה נוספת, ומצאתי לסקור את אלה, בשים לב להבדלים ולאבחנות הנדרשות:

ע"פ 2109/24, 2067/23 משטי ואח' נ' מדינת ישראל (13.8.2024): המערערים- אור משטי ואוראל כרמלי (להלן: "משטי" ו- "כרמלי", בהתאמה) הורשעו על יסוד הודאתם, בעבירה של חבלה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 333 לחוק העונשין בנסיבות סעיף 335(א)(2) ביחד עם סעיף 29 לחוק ובעבירה של חבלה במזיד ברכב ממניע גזעני לפי סעיף 413ה' ביחד עם סעיף 29 לחוק בנסיבות סעיף 144' לחוק. כתב האישום המתוקן מתאר אירוע שהתרחש בחודש מאי 2021 במהלך מבצע "שומר החומות". על רקע האמור, קשרו המערערים, ביום 11.5.2021 או בסמוך לכך, קשר עם יעקב אטנאו (להלן: יעקב) ועם אחרים, להתעמת עם ערבים על רקע לאומני-אידיאולוגי וממניע גזעני. בהמשך לכך, נסעו המערערים, ביום 11.5.2021 בשעות הערב, יחד עם יעקב ואחרים, ברכבו של משטי לעיר לוד, כשהם מצוידים באמצעי תקיפה ובהם אבנים וגז פלפל. לאחר שנחסמו בכניסה לעיר על-ידי כוחות משטרה, ניסו להיכנס לעיר מכניסה נוספת, אך נחסמו שוב על-ידי כוחות שיטור. למחרת היום, 12.5.2021, בשעת ערב, לאחר שנכחו באזור ההתפרעויות בעיר בת-ים, נסעו המערערים ויעקב למסגד סידני-עלי שבעיר הרצליה במטרה להתעמת עם ערבים, כשהם מצוידים באמצעי תקיפה, בהם אבנים, סכינים, אלות, מברג, פטיש, וגז פלפל. בהגיעם למקום הם פגשו ב-15 אחרים, בהם רועי תם המצויד בסכין, שקד סיבוני וניסים אזולאי (להלן: ניסים) - וחברו אליהם (להלן: החבורה). באותה עת, ישב ברכבו בחניון הסמוך למסגד המתלונן- גסאן חאג' יחיא ואכל את ארוחת סיום צום הרמדאן. עם עזיבת נידת משטרה שסיירה במקום, קרא משטי לחבורה לנוע, ואלה רצו לעבר רכבו של המתלונן, תוך שמי מהם צועק "ערבי". אחד מן החבורה ניגש לרכב, אמר למתלונן "ערבי-ערבי" והטיח בראשו אבן. אחר ריסס את פניו בגז פלפל, ניסים השליך לעבר רכבו בקבוק זכוכית, ומי מבני החבורה, יידו אבנים גדולות במתלונן וברכבו - כאשר בתגובה לפגיעתן רכן המתלונן לעבר ההגה והשים עצמו כמת. בשלב זה ניגש יעקב אל המתלונן, דקר אותו בכתפו באמצעות סכין, והחבורה נמלטה מהמקום. כתוצאה ממעשים אלה, שבוצעו כולם ממניע לאומני וגזעני ואך בשל מוצאו של המתלונן, נגרמו למתלונן חבלות חמורות - פצע בחזה, שטף דם בזרועו ואדמומיות בעיניים, וכן חתך חד בכתף בשל דקירתו בסכין - בעטיין פונה לבית החולים ואושפז. בנוסף לכך, ניזוק רכבו של המתלונן ונופצו שמשותיו. יעקב וניסים, משטי, כרמלי ושני נאשמים נוספים- הועמדו לדין בגין חלקם באירוע במסגרת שני כתבי אישום שהוגשו לבית המשפט המחוזי (ת"פ 24594-06-21 ו-ת"פ 24533-06-21). עם גיבוש הסדרי הטיעון בעניינם של כל הנאשמים, אוחד הדיון בשני ההליכים.

יעקב הורשע, על פי הודאתו, בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה ובחבלה במזיד ברכב ממניע גזעני, ודינו נגזר ראשון מבין המעורבים באירוע. בהתאם למוסכם, הוטל עליו עונש של 5 שנות מאסר וכן הופעל מאסר מותנה בן 6 חודשים, חציו בחופף וחציו במצטבר, באופן שעונשו הכולל הועמד על 5 שנות מאסר ו-3 חודשי מאסר לריצוי בפועל, לצד ענישה נלווית בדמות מאסר על תנאי ופיצוי למתלונן. ניסים הורשע, על פי הודאתו, באותן העבירות בהן הורשעו המערערים, וכן צירף תיק נוסף בו הורשע בשתי עבירות של איומים. בגזר הדין שניתן בעניינו, נדרש בית המשפט המחוזי בהרחבה לפרטי האירוע, ודירג את מעשיהם של המעורבים בו לפי שלוש "דרגות חומרה", זאת בזיקה לעוצמת הקשר העברייני בין המעורבים, ולפעולות שביצעו על מנת להגשים את מטרת הקשר. נקבע כי מעשיהם של ניסים ושל נאשמים 1 ו-4, נמנים עם הדרגה השלישית, הפחותה בחומרתה, וכי אלה הגיעו למסגד ביום 12.5.2021 כאשר אחד מהם החזיק סכין, ונטלו חלק ביידוי האבנים לעבר המתלונן ובפגיעה ברכבו; הדרגה השנייה, החמורה יותר, יוחסה למערערים, אשר עובר לאירוע הגיעו לעיר לוד במטרה להתעמת עם ערבים, ולמחרת הגיעו למסגד כשהם מצוידים באמצעי תקיפה מגוונים ונטלו חלק ביידוי האבנים לעבר המתלונן ובפגיעה ברכבו; ולבסוף, הדרגה הראשונה, החמורה ביותר, יוחסה למעשיו של יעקב, אשר מעבר לכך שהגיע לעיר לוד עם הנאשמים ונטל חלק בתקיפת המתלונן - אף הוסיף ודקר אותו באמצעות סכין. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם ענישה בעניינו של ניסים, הנמנה על דרגת החומרה השלישית, נע בין 25 ל-50 חודשי מאסר, והטיל עליו עונש של 38 חודשי מאסר לריצוי בפועל - המשקף עונש של 31 חודשי מאסר בגין האירוע, עונש של 3 חודשי מאסר בגין התיק שצירף והפעלת מאסרים מותנים; לצד ענישה נלווית בדמות מאסר על תנאי, קנס ופיצוי למתלונן. בעניינו של משטי קבע בית המשפט המחוזי שיש למקמו בדרגת החומרה השנייה, ולקבוע בעניינו מתחם ענישה הנע בין 27 ל-52 חודשי מאסר. בקביעת העונש בתוך המתחם, עמד בית המשפט המחוזי גם על עברו הפלילי של משטי - הכולל שתי הרשעות קודמות בעבירות אלימות, אשר בגין כל אחת מהן הושת עליו עונש של 4 חודשי מאסר בעבודות שירות ומאסר מותנה - ועל העובדה כי ביצע את העבירות הנוכחיות שעה שתלויים ועומדים נגדו שני מאסרים מותנים, ובטרם סיים לרצות את עבודות השירות שהוטלו עליו באחד התיקים האמורים. על משטי הוטלו העונשים הבאים: 31 חודשי מאסר לריצוי בפועל; הפעלת מאסרים מותנים בני 6 ו-5 חודשים, שירוצו בחופף זה לזה, ובחופף ובמצטבר לעונש העיקרי, כך שבסך הכול ירצה 36 חודשי מאסר, בניכוי תקופת מעצרו; מאסרים על תנאי; קנס בסך 1,000 ₪, ופיצוי למתלונן בסך 10,000 ₪. ערעורו של משטי על חומרת גזר הדין- נדחה.

בעניינו של כרמלי קבע בית המשפט המחוזי כי מתחם העונש ההולם נע בין 27 ל-52 חודשי מאסר בהתאם לדרגת החומרה השנייה ובעניינם של שני הנאשמים הנוספים קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 25 ל-50 חודשי מאסר. בית המשפט המחוזי קבע כי לולא התחשבות בשיקולי שיקום, היה מקום לגזור את דינו של כרמלי ל-27 חודשי מאסר בפועל ואת דינם של שני הנאשמים הנוספים ל-25 חודשי מאסר בפועל. בהתחשב בשיקולי שיקום, הושת של כרמלי עונש של 25 חודשי מאסר בפועל ועל שני הנאשמים הנוספים הושת עונש של 15 חודשי מאסר בפועל. ערעורו של כרמלי על חומרת גזר הדין התקבל באופן חלקי, ועונשו הועמד על 20 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

ע"פ 1255/22 סוילם נ' מדינת ישראל (27.7.2022): הנאשם הורשע, על יסוד הודאתו, בעבירה של גרימת חבלה חמורה לפי סעיפים 333 ו-144 לחוק העונשין, ובעבירה של פגיעה בפרטיות לפי סעיפים 2(4) לחוק הגנה על פרטיות, תשמ"א-1981 ביחד עם סעיף 29 לחוק העונשין. ואלה המעשים על פי כתב האישום המתוקן: ביום 19.4.21 בשעה 06:50 לערך, ישב הנאשם במדרגות הצופות לשער שכם בירושלים. באותה עת ישבו במקום ובסמוך לנאשם ארבעה קטינים. הנאשם התקדם לעברם כשהוא אוחז בידו כוס קפה ואמר כי הוא מתכנן לשפוך את כוס הקפה לעבר יהודי שיעבור במקום מתוך מניע של גזענות. במטרה לעשות כן הלכו הנאשם ו-ר', אחד מארבעת הקטינים, בשעה 07:04 לקנות כוס קפה נוספת וחזרו למקום כשבידו של הנאשם כוס קפה חם מאוד. השניים הבחינו באדם בעל חזות יהודית דתית, לבוש טלית, שירד במדרגות לכיוון שער שכם. הנאשם מיהר אחריו, תוך שר' הולך אחריו ומעודדו לעשות כן. הנאשם לא הצליח לעמוד בקצב ההליכה של אותו אדם, הוא שב על עקבותיו מבלי שהשליך לעברו את הכוס ונעמד על המדרגות ליד שלושת הקטינים האחרים. מיד לאחר מכן הבחין הנאשם במתלונן כשהוא צועד לעבר שער שכם. המתלונן היה חבוש בכיפה לבנה, עליה מגן דוד וחזותו העידה על כך שהוא יהודי דתי. הנאשם התקדם לעברו תוך שר' מעודדו בקריאות ובתנועות ידיים, קטין אחר מצלם את המתרחש באמצעות הטלפון הנייד שלו בשידור חי לרשת הטיק טוק והנאשם מקפיד להסתכל לעבר המצלמה ולקרוא קריאות כגון: "צלם את הפנים". הנאשם הלך לעבר המתלונן, עקף אותו, נעמד מולו במרחק סנטימטרים ספורים והשליך לעבר פניו קפה חם מאוד. כתוצאה ממעשיו של הנאשם נגרמה למתלונן כווייה בדרגה ראשונה בצורה אלכסונית בצוואר ושני כתמי אדם בחלק העליון של החזה. הוא פונה באמבולנס כשהוא סובל מכאבים עזים, רועד והמום ונזקק לטיפול רפואי. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 24 ל-52 חודשי מאסר בפועל והשית על הנאשם, בעל עבר פלילי, 28 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצוי למתלונן בסך של 18,000 ₪. בית המשפט העליון מצא כי לא ניתן משקל מספיק למצבו הנפשי של הנאשם ולנסיבות נוספות, וכן לרמת הענישה המקובלת. כמו כן ציין כי נפלה טעות בגזר הדין אשר יחס את ביצוע העבירות במקביל להליך פלילי אחר שלא התקיים. נוכח אלה, הוקל עונשו של הנאשם והועמד על 24 חודשי מאסר בפועל.

ע"פ 159/22 מדינת ישראל נ' אבו תאיה (2.3.2022): הנאשם הורשע, על יסוד הודאתו, בשתי עבירות של פגיעה בנסיבות מחמירות ממניע של גזענות או עוינות כלפי ציבור לפי סעיף 334 בצירוף סעיפים 335 ו-144 לחוק העונשין. כמתואר בכתב האישום המתוקן, החל מיום 18.4.2021, בתקופת חג הרמדאן, התרחשו ברחבי ירושלים אירועים רבים של תקיפות, מעשי אלימות ויידוי אבנים, על רקע לאומני וגזעני. אירועים אלו כוונו כלפי אזרחים בעלי חזות יהודית, אנשי כוחות הביטחון וכלי רכב בעלי סממנים המצביעים כי הם בבעלות יהודית. ביום שבת 24.4.2021 צעדו המתלוננים ברחוב דרך שכם בירושלים בדרכם להתפלל בכותל המערבי, כשהם לבושים בלבוש "יהודי-חרדי" וכיפות על ראשיהם. באותה העת, הנאשם נהג ברכבו ברחוב זה, ומשהבחין במתלוננים יצא מרכבו והלך לעברם בעודו מחזיק בחפץ חד, ומבלי שקדמה לכך כל התגרות מצדם. הנאשם פנה אל המתלוננים ושאל אותם "לאן אתם הולכים?", ומשהשיבו לו "לכותל", הוא שאל אותם "אתם לא יודעים שהמצב מסוכן?". בטרם המתלוננים הספיקו להגיב, צעק הנאשם "אללה הוא אכבר" והיכה אותם בפניהם באמצעות החפץ החד. מיד לאחר המתואר, שלף אחד מהמתלוננים אקדח שנשא ברישיון וכיוון אותו לעבר הנאשם, ובה בעת פעלו שני המתלוננים בכוח והשכיבו את הנאשם על הקרקע לצורך עיכובו ומסירתו לידי המשטרה. כעבור מספר דקות, החלה במקום התקבצות של צעירים ערבים שקראו קריאות לעבר המתלוננים ופעלו בכוח על מנת למלט את הנאשם מידיהם. בהמשך, המתלוננים נזקקו לטיפול רפואי בחתכים המדממים שנגרמו בפניהם כתוצאה מתקיפתם על ידי הנאשם. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 10 ל-16 חודשי מאסר בפועל והשית על הנאשם 11 חודשי מאסר בפועל ומאסרים מותנים. בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה על קולת העונש והעמיד את עונשו של הנאשם על 22 חודשי מאסר בפועל וכן חייבו פיצוי למתלוננים בסך של 20,000 ₪ לכל אחד.

ע"פ 9147/17 אבו עבד נ' מדינת ישראל (20.9.2018): הנאשם הורשע, על יסוד הודאתו, בעבירה של חבלה בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 333 ו-335 לחוק העונשין. על עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 27.11.2015 סמוך לשעה 22:30, התקשרו נאשם 2 ואדם נוסף למתלונן והציעו לו לשבת עמם באצטדיון בכסיפה. המתלונן נעתר להזמנה, והשלושה ישבו באצטדיון, אכלו ושתו בצוותא. זמן מה לאחר מכן, הגיעו לאצטדיון הנאשם, נאשם 3 ואחר שזהותו אינה ידועה למאשימה. בשלב זה, על רקע סכסוך קודם שמהותו אינה ידועה למאשימה, פנה הנאשם אל המתלונן וטען בפניו כי הוא שמע שהמתלונן כועס עליו ומחפש אותו. לאחר מכן, אחז הנאשם בצווארו של המתלונן, ובמקביל נאשם 3 והאדם הנוסף בעטו בראשו של המתלונן, והמשיכו להכותו בידיהם וברגליהם. בשלב מסוים נפל המתלונן לקרקע, ובעת שהאחרים המשיכו להכותו, שלף הנאשם חפץ חד, אמר למתלונן "אני אעשה לך סימן לכל החיים" ואז דקר את המתלונן בפניו מצד שמאל באמצעות החפץ החד וגרם לו לחתך עמוק בפניו, בין אוזן שמאל לאזור הפה. סמוך לאחר מכן, בעוד המתלונן מדמם מפניו, ברחו הנאשם והאחרים מהמקום. המתלונן פונה למרכז הרפואי סורקה, שם התברר כי הדקירה בפניו עמוקה וארוכה, וכי היא חתכה עצבים, עורק ווריד בפניו. המתלונן נותח בהרדמה מלאה ואושפז. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 10 ל-24 חודשי מאסר בפועל והשית על הנאשם, נעדר עבר פלילי, 12 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצוי למתלונן בסך של 5,000 ₪. בית המשפט העליון קיבל את הערעור על גזר הדין והקל בעונשו של הנאשם לצורך מיצוי ההליך השיקומי ובהמלצת שירות המבחן, והעמידו על 6 חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות.

ת"פ (מחוזי-י) 12341-11-22 מדינת ישראל נ' הופמן (4.8.2024): הנאשם הורשע, על יסוד הודאתו, בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) לחוק העונשין ובעבירה של חבלה במזיד לרכב ממניע גזעני לפי סעיפים 413 ו-144 לחוק. על פי עובדות כתב האישום, ביום 13.10.2022 בשעה 20:14 הגיע הנאשם אל מתחם ביתו של טל יושביי, המצוי בין הרחובות דלמן וקונדר בשכונת שיח ג'ראח - שמעון הצדיק בירושלים, שבה גרים תושבים ערבים רבים. אותה עת שהו במתחם צעירים יהודים רבים וסמוך לשעה 21:41 התגודדו עשרות צעירים יהודים, בהם הנאשם, מחוץ למתחם בעוד רובם עטו מסיכות על פניהם וברדסים על ראשיהם. לאחר מכן התפתח עימות אלים בין יהודים וצעירים ערבים. במהלכו יצאו הנאשם וצעירים נוספים (מן המתחם לכיוון רחוב קונדר 5, ששם גר המתלון, בעוד חלק מהקבוצה ובהם הנאשם אחזו מקלות. בשעה 21:52 נמשך ברחוב קונדר עימות אלים בין בני הקבוצה היהודים לבין הצעירים הערבים, אשר כלל ידוי אבנים ומכות הדדיות. במהלך העימות האלים, בשעה 21:54, חברו של הנאשם נפצע באורח קשה מפגיעת אבן בראשו ואחד מבני הקבוצה פינה אותו מהמקום. מיד לאחר מכן, אחד מהקבוצה זרק אל עבר הנאשם מקל, לאחר שמקל אחר שאחז בו קודם לכן נפל. הנאשם הכה באמצעות המקל ברכבו של המתלון שחנה במקום וכתוצאה מכך התנפצה שמשת הרכב האחורית. לאחר כשתי דקות, כחלק מהעימות האלים, צעיר ערבי השליך קרש מגג מבנה סמוך אל עבר הקבוצה. הנאשם עלה אל הגג בעודו אחוז במקל, אך הצעיר הערבי הספיק לברוח. מיד לאחר מכן קפץ הנאשם על רכבו של המתלון ואחר מבני הקבוצה, שזהותו אינה ידועה, הכה את הרכב באמצעות קרש. בשעה 22:05, לאחר שהרחוב התרוקן, חזר הנאשם והיכה את רכבו של המתלון פעם נוספת. בחלוף כדקה יצא המתלון מביתו ועלה במדרגות לכיוון הרחוב. המתלון, שלא השתתף בעימות האלים, הבחין בנזקים שנגרמו לרכבו, לרבות ממעשי הנאשם. הנאשם הבחין במתלון שעמד בקצה המדרגות במשך כדקה, הניף לעברו יד באופן מאיים והחל להתקרב אליו, בעוד שמאחוריו היו כעשרים צעירים נוספים. המתלון שאל את הנאשם מדוע פגעו ברכבו ואז הנאשם התקרב אליו והיכה אותו בעוצמה בראשו באמצעות מוט שאחז בידו. המתלון התמוטט מעוצמת המכה ונפל לקרקע. מעשי הנאשם כמתואר נעשו בשל היות המתלון ערבי וממניע גזעני. לאחר מכן הנאשם ושאר בני הקבוצה עזבו את המקום וחלקם הוסיפו ויידו אבנים אל עבר המתלון. כתוצאה ממעשי הנאשם נגרמו למתלון חבלות ופציעות חמורות בראשו ובהן חתך מדמם באזור פרונטלי, שטף דם תת עורי באזור ארובת העין, שבר פרונטלי עם דחיסה קלה משמאל, דימום מוחי תת-עכבישי. בעקבות הפגיעה אושפז המתלון ונזקק לניתוח בראשו. כמו כן, שמשות רכבו של המתלון נופצו. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 18 ל-36 חודשי מאסר בפועל והשית על הנאשם, נעדר עבר פלילי, 13 חודשים ושבעים מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו, כאשר את יתרת המאסר, 9 חודשים, יישא הנאשם בעבודות שירות, זאת לצד מאסרים מותנים, צו מבחן ופיצוי לנפגע העבירה בסך של 40,000 ₪.

ת"פ (מחוזי-י) 25672-10-23 מדינת ישראל נ' משה (26.5.2024): הנאשם הורשע, על יסוד הודאתו, בעבירה של היזק בזדון, לפי סעיף 452 לחוק העונשין ובעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות בצוותא ממניע גזעני, לפי סעיף 380 בנסיבות סעיף 382(א) יחד עם סעיפים 29 ו-144 לחוק. על פי כתב האישום המתוקן עולה כי ביום 7/10/2023 פרצה מלחמת חרבות ברזל. באותו היום, בשעה 17:00 לערך, הגיעו למלון אייל בירושלים הקטין נ' ואדם נוסף שזהותו לא ידועה והבחינו בפקיד הקבלה של בית המלון, עמאר שאיידה. לאחר שהבינו ששאיידה ערבי, האחר קילל אותו. בהמשך נ' יידה שני בקבוקים לעבר חזית בית המלון, אחד מהם פגע בדלת הכניסה והשני התנפץ בסמוך. בשעה 20:27 הגיעו לבית המלון הנאשם, נ' ושני אנשים נוספים שזהותם לא ידועה. הנאשם שוחח עם שאיידה בסמוך לדלפק הקבלה, ניגש לדלת הכניסה, קרא לנ' ולאחד האנשים הנוספים, והשלושה ניגשו לדלפק הקבלה. האדם הרביעי עמד בדלת הכניסה לבית המלון. שאיידה נעל את עצמו במשרד הממוקם בסמוך לדלפק הקבלה. הנאשם ו-נ' עברו את דלפק הקבלה וניסו לפתוח את המשרד, ללא הצלחה. בדרכם החוצה, נ' העיף באמצעות ידו חפץ שהיה מונח על הדלפק והנאשם חבט באמצעות ידו מספר פעמים במסך מחשב שעמד עליו ושבר אותו. כמו כן, נשבר פסל שעמד בדלפק המלון. לאחר מכן, נ' יידה חפץ לעבר דלת המשרד, ופגע בה. ביום 9/10/2023 בשעה 11:18, הנאשם, נ', הקטין ח' ד' (להלן: "ח'") וארבעה אחרים שזהותם לא ידועה, נכנסו לבית המלון ושאלו למקומו של שאיידה. לאחר שנמסר להם שהוא לא נמצא במקום הם יצאו לרחוב שמאי, הבחינו במתלון כשהוא עושה את עבודתו כמנקה רחובות מטעם עיריית ירושלים, והתאספו סביבו. אחד מהם ביקש מהמתלון סיגריה. המתלון השיב שהוא לא מעשן. אחד מבני החבורה צעק לעבר המתלון: "אתה נמצא ברחוב שלנו, אתה חייב להביא לנו סיגריה". בשלב זה, מבלי התגרות מוקדמת מצד המתלון וממניע של גזענות, חלק מבני החבורה תקפו אותו בדחיפות ובבעיטות. הנאשם הכה את המתלון במכות אגרוף לעבר פלג גופו העליון, בעת ששניים אחרים דחפו אותו. אחד מהם נטל את המטאטא ששימש את המתלון, והיכה באמצעותו את המתלון פעמיים בראשו בחוזקה. חיילת או שוטרת שהגיעה למקום כיוונה את נישקה לעבר התוקפים והניסה אותם. כתוצאה מתקיפתו נגרם למתלון חתך באורך של שלושה ס"מ, שהודק באמצעות ארבע סיכות. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 16 ל-40 חודשי מאסר בפועל והשית על הנאשם 18 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנה ופיצוי לכל אחד מנפגעי העבירה בסך של 1,000 ₪.

ת"פ (מחוזי-ת"א) 15931-11-22 מדינת ישראל נ' שמחון (5.1.2023): הנאשם הורשע, על יסוד הודאתו, בעבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 333 יחד עם סעיף 335(א)(2)+(1)סעיף 29 לחוק העונשין וניסיון לחבלה במזיד ברכב לפי סעיף 413 ביחד עם סעיף 25 לחוק העונשין. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, במהלך חודש מאי 2021, התקיימה מערכה צבאית בין מדינת ישראל לבין ארגון חמאס ברצועת עזה, אשר כונתה מבצע "שומר החומות". ביום 12.5.2021 החלה התארגנות שפורסמה ברשתות החברתיות לפגוע באזרחים ערבים ובעסקים בבעלות של אזרחים ערבים בטיילת בבת-ים. בשעות הערב, הגיעו עשרות אנשים לרחוב בן גוריון בבת-ים במטרה לפגוע בבתי עסק השייכים לאזרחים ערבים, בשל מוצאם הלאומי-האתני. הפורעים ניפצו חלונות של בתי עסק בבעלות אזרחים ערבים. בהמשך, בשעה 21:34 או בסמוך לכך, הגיע הנאשם לטיילת ברכבו. בשעה 21:36 או בסמוך לכך, הגיע המתלונן לטיילת ברכבו. המתלונן עצר את רכבו בפקק תנועה ואחד הפורעים, שזהותו אינה ידועה למאשימה, ניגש אליו ושאל אותו האם הוא ערבי. המתלונן השיב בחיוב ובתגובה הוטח לעברו אגרוף, אך הוא הצליח לחמוק ממנו והתוקף צעק: "הנה הערבי, הנה ערבי". המתלונן, אשר חש בסכנה, ניסה לברוח מהפורעים ונסע ברכבו לאחור, בעת שעשרות פורעים רדפו אחריו וצעקו: "ערבי, ערבי", אך התנגש ברכב שעמד מאחוריו. בעקבות זאת, ניסה המתלונן לברוח בנסיעה מהירה קדימה לכיוון דרום, כאשר הפורעים רדפו אחריו, אך התנגש ברכב נוסף ולא הייתה לו דרך מילוט. הנאשם רץ למקום ההתנגשות מכיוון דרום. לאחר ההתנגשות, תקף הנאשם את המתלונן בצוואת עם עשרות אחרים. התוקפים הוציאו את המתלונן בכוח מהרכב, חשמלו אותו בשוקר, הפילו אותו לרצפה והיכו אותו באגרופים, בבעיטות ובאלה טלסקופית. המתלונן ניסה לקום והופל שוב, כאשר התוקפים המשיכו להכותו בעצמה באגרופים, במקלות, באלות טלסקופיות ובבעיטות. בנוסף, הותקף המתלונן באמצעות שוקר חשמלי והוטח בפניו קורקינט חשמלי. הנאשם היכה את המתלונן חמש מכות אגרוף בראשו ובכתפו. המתלונן הוטח לקרקע ובעת שניסה לקום, הנאשם ניסה לבעוט בגופו. תקיפת המתלונן הופסקה על ידי עוברי אורח, אשר הגנו עליו והרחיקו את התוקפים. לאחר תקיפת המתלונן, חבלו אחרים ברכב של המתלונן, ניפצו את שמשות הרכב, שברו את המראות וניסו לעקור את דלת המכונית. הפורעים היכו ברכב באלות ובבעיטות, זרקו חפצים ואופניים על הרכב וגנבו רכוש מהרכב. הנאשם ניסה לחבול ברכב בכך שדחף את אחת מדלתות הרכב בעוצמה בניסיון לעקור אותה. כתוצאה ממעשיהם של התוקפים ושל הנאשם, נגרמו למתלונן חבלות חמורות בגופו: שברי ריסוק באף, שברים בארובות העין, שברים בשיניים, וכן חתכים עמוקים ושטפי דם בפנים ובראש. בנוסף לכך, נגרמו לו חבלות וחתך בחזה אשר יצרו חזה אוויר וכן נגרמה לו בצקת בגרון. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 18 ל- 32 חודשי מאסר בפועל והשית על הנאשם 24 חודשי מאסר בפועל, מאסר מותנים ופיצוי למתלונן בסך של 10,000 ₪.

ראו גם: ת"פ (מחוזי-מרכז) 70404-03-23 מדינת ישראל נ' רבין ואח' (19.6.2024), ת"פ (מחוזי-ת"א) 54773-12-21 מדינת ישראל נ' דכה (20.7.2022), ופסקי הדין שאזכרו בהם.

בהתחשב במידת הפגיעה בערכים המוגנים, בנסיבות ביצוע העבירה ובמדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים, מצאתי לקבוע כי מתחם העונש ההולם את העבירה בה הורשע הנאשם באישום הראשון נע בין 18 לבין 36 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה הצופה פני עתיד וענישה כלכלית.

קביעת מתחם העונש ההולם לעבירה של החזקת סם מסוכן

בא כוח המאשימה עתר לקביעת מתחם ענישה לעבירה של החזקת סם מסוכן הנע בין מספר חודשי מאסר ועד 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. בא כוח הנאשם לא חלק על מתחם זה. אני סבור כי מתחם זה אינו הולם את העבירה של החזקת סם שלא לשימוש עצמי. בקביעת המתחם בעבירה זו, וגם לאחר בחינת פסיקה קודמת אשר יש והיא מבטאת מדיניות ענישה, אין להתעלם מהעונש הקבוע בצד העבירה בחוק. פקודת הסמים המסוכנים אינה מבחינה בין "סם קל" לבין "סם קשה". ההבחנה המהותית היא בין החזקת סם לשימוש עצמי לבין החזקת סם שלא לשימוש עצמי. העונש הקבוע בצד העבירה של החזקת סם שלא לשימוש עצמי הוא 20 שנות מאסר, דהיינו בין העונשים החמורים עלי ספר חוקים.

לפיכך, בהתחשב בסוג הסם המסוכן ובכמותו, בהחזקתו שלא לצריכה עצמית, וכן במידת הפגיעה בערכים המוגנים שבעבירה ובמדיניות הענישה הנהוגת, אני סבור כי מתחם העונש ההולם נע בין מספר חודשי מאסר בפועל שיכול וירוצו בעבודות שירות ועד 24 חודשי מאסר בפועל (ראו: ע"פ 1548/18 גיא ואח' נ' מדינת ישראל (28.11.2018), עפ"ג (מחוזי ב"ש) 22751-03-22 יפרח נ' מדינת ישראל (25.5.2022)).

כמפורט לעיל, הנני קובע כי במקרה שלפני קיימים שני מתחמי ענישה: האחד באשר לעבירה של חבלה בנסיבות מחמירות והשנייה בעבירה של החזקת סם שלא לשימוש עצמי. מלאכת הענישה במשפט הפלילי אינה מעשה חשבונאי העוסק במספרים וחישוביהם השונים, אלא עניין לו בדיני נפשות: מאסר בפועל, בעבודות שירות או מאחורי סורג וברית, מאסר מותנה או קנס שבצדו מאסר. משום עקרון משפטי חשוב זה, גם אם מצווה עלינו לקבוע מספר מתחמי ענישה, בית המשפט ישקול מתחם העונש הכולל, שלא יהיה מן הסתם חיבור מספרי של חודשי מאסר או ממוצע מספרים. במקרה שלפני נראה שראוי לקבוע כי מתחם העונש בגין עבירות הסם "יבלע" במתחם העונש שקבעתי לעיל, בעבירת האלימות הקשה. בטרם קביעת העונש בתוך המתחם, ראוי להדגיש במספר מילים את חומרת מעשי הנאשם הבאה לידי ביטוי בעבירת האלימות. העבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, עבירה חמורה היא שכן העונש המצוי בצידה הוא כפל העונש באשר לעבירה של חבלה חמורה - דהיינו עונש כולל של 14 שנות מאסר. הוראת סעיף 335 (א) (2) לחוק העונשין הקובעת הכפלת העונש, לכאורה מוציאה מתחולה את הוראת סעיף 144 ו. לחוק העונשין, הקובע הכפלת עונש בגין עבירות על רקע גזעני - המייחד תחולתו על עבירות שהעונש הקבוע להן בחוק הוא עד 10 שנות מאסר, לאחר הכפלתו. אלא שלא אך בנימוקים פורמליים עסקינן. עבירות אלימות על רקע גזענות הן עבירות חמורות ביותר, שכן הן מעוררות סלידה וחלחלה. כשם שאדם אינו יכול לשנות צבע עורו כך גם אינו יכול לשנות "השתייכותו לגזע או למוצא לאומי אתני" (כלשון החוק). לפיכך גילויי אלימות כלפיו, בשל גזעו או מוצאו הלאומי אתני, הם מעשים שהדעת אינה סובלת. אני אומר דברים אלה, בטרם אשקול ואחליט כדלקמן, או שמא יעלה על דעת מאן דהוא כי, חס וחלילה, התעלמתי מהנסיבות החמורות של ביצוע העבירה על ידי הנאשם במקרה שלפני.

חריגה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום

על רקע הדברים לעיל, דהיינו חומרת מעשי הנאשם אל מול ההליך השיקומי כמפורט בתסקירי שירות המבחן, אשר נמשך על פני תקופה ארוכה, ובפיקוח צמוד ומקצועי של שירות המבחן, אני סבור, לאחר התלבטות רבה, כי יש לשקול במקרה שלפני חריגה ממתחם העונש ההולם.

סעיף 40ד לחוק העונשין שכותרתו "שיקום" קובע כדלקמן:

"40ד. (א) קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם, לרבות העמדתו במבחן לפי סעיפים 82 או 86 או לפי פקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969.

(ב) היו מעשה העבירה ומידת אשמו של הנאשם בעלי חומרה יתרה, לא יחרוג בית המשפט ממתחם העונש ההולם, כאמור בסעיף קטן (א), אף אם הנאשם השתקם או אם יש סיכוי של ממש שישתקם, אלא בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן, לאחר שבית המשפט שוכנע שהן גוברות על הצורך לקבוע את העונש במתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה, ופירט זאת בגזר הדין".

באשר לאמות המידה בהפעלת שיקול הדעת הנתון לבית משפט בבואו להכריע בשאלת חריגה לקולא ממתחם הענישה בשל שיקום, אפנה לע"פ 7757/21 מרזוקי נ' מדינת ישראל (24.5.2022):

"אמנם, סעיף 40ד(א) לחוק העונשין מאפשר לבית המשפט, במקרים המתאימים, לחרוג ממתחם הענישה אם "מצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם". יש בסעיף זה כדי לבטא את עמדת המחוקק שלפיה, במקרים המתאימים לכך, יש לתת מעמד בכורה לשיקול השיקומי על פני עיקרון ההלימה, הוא העיקרון המנחה בסוגיית הענישה. ברם, כפי שעולה בבירור מהוראות החוק, לא בכל מקרה שבו תהליך טיפולי מתקדם בכיוון חיובי, יש להפעיל את הסמכות הקבועה בסעיף 40 לחוק העונשין, שאחרת בא הריג ומרוקן את הכלל מתוכן (ראו: ע"פ 126/22 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 16 [פורסם בנבו] (27.4.2022); ראו גם: דברי הסבר להצעת חוק העונשין (תיקון מס' 92) (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה), התשס"ו-2006, ה"ח 241, 447-448)). ואכן, בפסיקה נקבע כי יש לנקוט זהירות רבה בהפעלת סעיף 40 לחוק העונשין, וכי סטייה ממתחם הענישה תיעשה אך במקרים חריגים ובמשורה, מקום בו סיכויי שיקום מובהקים מצדיקים זאת (ראו: ע"פ 1229/19 סלומינסקי נ' מדינת ישראל, פסקה 13 [פורסם בנבו] (1.7.2019)). על מנת להעריך את סיכויי השיקום יש לשקול, בין היתר, את "המוטיבציה שהפגין האדם שהורשע להשתקם; הליך של גמילה מהתמכרות שהוא עובר; השתלבות מוצלחת בהליכים טיפוליים שונים; אינדיקציות לשינוי עמוק בהתנהגות ובדרך החשיבה; הבעת חרטה כנה על המעשים והפגנת אמפתיה כלפי נפגעי העבירה" (ע"פ 6637/17 קרנדל נ' מדינת ישראל, פסקה 24 [פורסם בנבו] (18.4.2018)).

הנאשם כבן 26, נעדר עבר פלילי וניהל אורח חיים נורמטיבי עובר לאירוע ולאחריו. הנאשם סיים 12 שנות לימוד עם בגרות מלאה, שירת שירות צבאי מלא בצה"ל כלוחם בחטיבת הצנחנים וכיום לומד ללימודי הנדסאות חשמל. לאורך דרכו הוערך הנאשם באופן חיובי על ידי מפקדיו וסובביו. הנאשם השתלב בטיפול קבוצתי במסגרת שירות המבחן ביום 19.4.2023 ומאז ועד היום מתמיד בהליך הטיפול, משתף פעולה ומגלה התקדמות משמעותית. תסקירי שירות המבחן הציגו תמונה חיובית ועקבית באשר לנאשם, למצבו ולרמת הסיכון הנמוכה הנשקפת ממנו. שירות המבחן שב על הערכתו כי ענישה מחמירה בדמות מאסר בפועל תפגע בהליך השיקום החיובי בו מצוי הנאשם ועשויה להוביל להידרדרות במצבו הרגשי ובדימויו העצמי. שירות המבחן המליץ, על כן, להטיל על הנאשם מאסר בדרך של עבודות שירות וצו מבחן למשך חצי שנה לצד חיובו בפיצוי נפגעי העבירה.

אני סבור כי נוכח כבדת הדרך השיקומית שעבר הנאשם עד כה ועמדתו העקבית של שירות המבחן לפיה מאסר בפועל יגדע את התהליך הטיפולי המיטיב בו מצוי הנאשם ויפגע בהישגיו השיקומיים של הנאשם עד כה, ובשים לב לנטילת האחריות על מעשיו ולהבעת החרטה, כמו גם לרצונו לפצות על הנזק שגרם, יש סיכוי של ממש לשיקומו של הנאשם באופן המצדיק לסטות ממתחם העונש ההולם לקולה ולהשית עליו מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, על מנת שלא לגדוע או לפגוע במסלול השיקומי בו הוא נתון.

אדגיש כי המעשים בהם הורשע הנאשם הם מעשים חמורים המחייבים מתן משקל משמעותי לשיקולי הרתעה וגמול בקביעת הענישה, וכאמור לעיל, אני מקל בכך ראש כלל. אלא שבנסיבות המיוחדות של הנאשם בהתחשב באורחות חייו עובר לאירוע ולאחריו, במאמציו לשקם את חייו ובסיכויי השיקום הקיימים, שוכנעתי כי הימנעות מעונש של מאסר בפועל הולמת גם את האינטרס הציבורי בשיקומו של הנאשם כפרט תורם ומיטיב לחברה (ראו: ע"פ 7555/14 פלוני נ' מדינת ישראל (10.6.2015)).

בטרם סיום מצאתי לחזור ולהזכיר כי אכן, הנאשם נטל חלק ביחד עם שותפיו לאלימות בתקיפת קורבנות תמימים, אך משום מוצאם האתני. יחד עם זאת, אני סבור שבמכלול השיקולים שיש לקחתם בעת גזר הדין, רצוי לציין ולהדגיש כי במעשהו שבו הסיט ידו האוחזת באקדח של נאשם 3 מנע תוצאות טרגיות ביותר. מעשה זה, יש בו כדי שיקול נוסף בין השיקולים המהותיים שהצבעתי עליהם לעיל, כדי להביא להקלה בדין. סוף דבר, אלה הם העונשים שאני גוזר על הנאשם:

9 מאסר בפועל.

עונש המאסר ירוצה בעבודות שירות כפי חוות דעת הממונה על עבודות שירות בשב"ס, אשר מצויה בידי הנאשם, הוא יודע תנאיה לרבות ובמיוחד משמעות אי עמידה בתנאי העבודה או הפרת תנאי מתנאיה שיש בכך כדי להביא למאסרו בפועל מאחורי סורג ובריוח.

9 חודשי מאסר על תנאי והתנאי הוא שבמשך שלוש שנים מהיום לא יעבור עבירה שיש בה מרכיב אללימות כלפי גוף אדם מסוג פשע.

7 חודשי מאסר על תנאי והתנאי הוא שבמשך שלוש שנים מהיום לא יעבור עבירה שיש בה מרכיב של אלימות כלפי גוף אדם מסוג עוון.

פיצוי למתלונן ג.ת. בסך 10,000 ש"ח.

פיצוי למתלונן מ.ח. בסך 5,000 ש"ח.

פיצוי למתלוננת א.ח. בסך 10,000 ש"ח.

קנס 500 ש"ח או שבוע מאסר תמורתו.

הקנס והפיצוי יקוזזו מסכום ההפקדה הכספית שהופקדה בהחלטת שחרורו של הנאשם בתיק מ.ת. 46935-01-22, היתרה בסך 18,500 ₪ תשולם ב-2 תשלומים שווים ורצופים שהראשון שבהם ישולם ביום 15.1.2025.

בהתאם להמלצת שירות המבחן אני מחייב את הנאשם להיות בפיקוח שירות המבחן למשך 6 חודשים. הוסברה לנאשם בלשון פשוטה המובנת לו משמעות צו המבחן ומשמעות הפרתו, לפיה יש ובית המשפט יגזור דינו בשנית.

באשר לצו פיקוח מבחן אחרוג ממנהגי שמה אומר מן הנהוג במקומותינו שכן לפי תסקיר שירות המבחן שהוגש ביום 13.6.2024, הומלץ לצו פיקוח מבחן למשך חצי שנה. כאמור, באופן חריג אני מורה על צו מבחן למשך שנה.

עותק מגזר הדין יועבר לממונה על עבודות שירות בשב"ס.

עותק מגזר הדין יועבר לשירות המבחן.

זכות ערעור תוך 45 ימים.

ניתן היום, כ"ה בחשוון תשפ"ה, 26 בנובמבר 2024, במעמד הצדדים.